

Notat om domme og afgørelser fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fra maj 2011.

Redaktionen på avisen "Pravoye" og Shtekel mod Ukraine (dom af 5. maj 2011). Klagerne var redaktionen på avisen "Pravoye" samt chefredaktøren på avisen. I 2003 offentliggjorde Pravoye et anonymt brev, som var downloaded fra en nyhedsside på internettet. Brevet indeholdt påstande om, at officerer i den ukrainske efterretningstjeneste var involveret i ulovlige aktiviteter med tilknytning til organiseret kriminalitet. Avisens redaktion offentliggjorde kilden til brevet samt en kommentar fra avisens redaktion, der indikerede, at brevet kunne være falsk, og inviterede offentligheden til at deltage i en debat om det offentliggjorte anonyme brev. En person rettede efterfølgende et krav mod klagerne, idet den pågældende påstod, at det offentliggjorte brev havde krænket vedkommendes ære. Klagerne blev pålagt at betale erstatning, ligesom redaktionen herudover blev pålagt at tilbagekalde brevet, og chefredaktøren blev desuden pålagt at offentliggøre en undskyldning. Menneskerettighedsdomstolen fastslog indledningsvis, at ukrainsk ret ikke indeholdt hjemmel til at pålægge chefredaktøren at offentliggøre en undskyldning, hvorfor dette indgreb således ikke var "foreskrevet ved lov". Menneskerettighedsdomstolen konstaterede herefter, at der forelå en krænkelse af artikel 10 (*ytringsfrihed*) på dette punkt. Menneskerettighedsdomstolen konstaterede endvidere, at den ukrainske lovgivning sikrede ukrainske journalister immunitet over for et civilt ansvar for at referere materiale offentliggjort af pressen. Bestemmelsen om immunitet omfattede ifølge ukrainsk lovgivning ikke materiale gengivet fra kilder på internettet. Menneskerettighedsdomstolen anerkendte, at internettet er et særligt medie, og at det kan være berettiget at regulere spørgsmålet om gengivelse af oplysninger fra henholdsvis internettet og de trykte medier forskelligt, men at internettet er en del af det samlede mediebillede og er vigtig for udøvelsen af ytringsfriheden. Menneskerettighedsdomstolen konkluderede herefter, at fraværet af journalistbeskyttende lovgivning på dette område hindrede pressens funktion som "offentlig vagthund". Klager havde derfor ikke haft mulighed for at forudse konsekvenserne af en offentliggørelse af materiale fra internettet. Den manglende immunitet i disse tilfælde var derfor i strid med artikel 10.

Mosley mod Storbritannien (dom af 10. maj 2011). I en britisk avis blev der på forsiden samt på avisens internetside offentliggjort en artikel indeholdende intime billeder af klager, der var en kendt skikkelse i det internationale motorsportsmiljø. Artiklen og billederne hævdede, at klager deltog i seksuel aktivitet med nazistiske undertoner. Klager sagsøgte avisens udgiver. De britiske domstole afviste, at der var tale om særlige nazistiske aktiviteter, og der var derfor ikke nogen offentlig interesse eller begrundelse for offentliggørelsen af artiklen og billederne. Klager blev derfor af de britiske domstole tilkendt erstatning. Da sagen ikke blev anket af avisen, var dette ifølge Menneskerettighedsdomstolen en erkendelse af, at der var tale om en krænkelse af klagers privatliv. Klager ønskede dog herudover, at Menneskerettighedsdomstolen skulle tage stilling til, hvorvidt der i artikel 8 (*ret til respekt for privat- og familieliv*), for at fritage staterne for ansvar i sådanne

sager, fandtes en pligt for medierne til at give en forhåndsmeddelelse til de personer, der vil blive nævnt i artikler mv. Menneskerettighedsdomstolen konstaterede indledningsvis, at de britiske myndigheder i medfør af artikel 8 var forpligtet til ikke bare at undlade at blande sig i borgernes privatliv, men ligeledes havde en forpligtelse til at beskytte borgernes privatliv. Menneskerettighedsdomstolen konstaterede endvidere, at staterne har en vid skønsmargin for så vidt angår fastsættelse af regler til at beskytte borgeres privatliv. Selvom en række stater har regler om hovedpersonens samtykke til artikler, hvor private oplysningen offentliggøres, kunne det ikke konstateres, at der forelå en europæisk enighed i forhold til spørgsmålet om forhåndsmeddelelse. Klager havde heller ikke henvist til nogen retskilder, der tydede på at, der forelå en forpligtelse for staterne til at stille krav om forhåndsmeddelelse ved offentliggørelse af private oplysninger. Domstolen konstaterede ligeledes, at virkningen af en sådan forpligtelse af flere grunde var tvivlsom. For det første fordi et krav om forhåndsmeddelelse må have en undtagelse for sager af offentlig interesse. Dette vil ifølge Menneskerettighedsdomstolen betyde, at avisen i den aktuelle sag, hvor avisen mente at afsløring af nazistiske aktiviteter havde offentlig interesse kunne undlade at underrette klageren på trods af et krav om forhåndsmeddelelse. For det andet ville en forpligtelse til at afgive forhåndsmeddelelse kun være effektiv, så længe en overtrædelse medførte en mærkbar sanktion. Selvom bøder og andre sanktioner ville være effektive for at sikre overholdelse af kravet om forhåndsmeddelelse, mente domstolen at de muligvis ville være uforenelige med artikel 10 (*ytringsfrihed*). Sådanne sanktioner kunne have negativ effekt på politisk og undersøgende journalistik som nyder stor beskyttelse under konventionen. Menneskerettighedsdomstolen konkluderede derfor, at der på grund af tvivlen om forhåndsmeddelelsernes virkning samt den vide margin, som var overladt til staterne, ikke var grundlag for at kræve en forhåndsmeddelelse i medfør af artikel 8.

Suhadolc mod Slovenien (dom af 17. maj 2011). Klager blev stoppet af politiet i en fartkontrol og herefter spiritustestet. Klager modtog efterfølgende en kopi af betjentenes rapport, hvori det fremgik, at han var tiltalt for en fartforseelse samt spirituskørsel. Klager havde mulighed for at komme med skriftlige bemærkninger til tiltalen og nægtede sig skyldig. Politiet fandt dog, at der var tilstrækkelige beviser, og idømte klager en bøde samt nogle strafpoint i overensstemmelse med slovensk lovgivning. Der var mulighed for domstolsprøvelse, hvis en dommer vurderede, at beviserne ikke var tilstrækkelige. Klagers ønske om en domstolsprøvelse blev dog afvist. Klager fremhævede i sin klage til Menneskerettighedsdomstolen, at der i medfør af artikel 6 (*ret til retfærdig rettergang*) lå en forpligtelse til at foretage en mundtlig og offentlig høring. Menneskerettighedsdomstolen konstaterede indledningsvis, at en mundtlig høring ikke er påkrævet i straffesager, uden troværdige eller modstridende beviser, som nødvendiggør en mundtlig bevisgennemgang, vidneafhøring osv. I den konkrete sag fandt Menneskerettighedsdomstolen, at klager havde haft muligheden for at nægte sig skyldig, samt muligheden for at fremlægge faktiske og juridiske argumenter til støtte for sin påstand både ved politiets og dommerens behandling af sagen. Henset til manglende modstridende beviser og overtrædelsernes karakter fandt domstolen ikke, at der var sket et brud på

de retssikkerhedsmæssige garantier. Menneskerettighedsdomstolen konkluderede derfor, at fraværet af en mundtlig sagsfremstilling ikke var en krænkelse af artikel 6.

Maggio m.fl. mod Italien (dom af 31. maj 2011). Klagerne, der var italienske statsborgere, besluttede efter i en årrække at have boet og arbejdet i Schweiz at flytte tilbage til Italien for at gå på pension. I forbindelse med klagernes tilbageflytning besluttede de italienske myndigheder at inddrage det faktum, at klagerne havde indbetalt lavere pensionsbidrag, mens de var i Schweiz, som et aspekt ved tildelingen af pension. Dette medførte, at den ene klager modtog ca. 60 procent af den pensionsudbetaling, han ellers ville have modtaget. Klagerne bestred de italienske myndigheds beregningsmodel. Undervejs i sagsforløbet blev myndighedernes beregningsmodel vedtaget ved lov. Menneskerettighedsdomstolen fastslog indledningsvis, at retsstatsprincippet og bestemmelsen om ret til en retfærdig rettergang som udgangspunkt udelukker lovgivers indblanding i verserende sager, der skal afgøres af myndighederne. Domstolen konstaterede, at lovændringen havde haft betydning for den verserende sag, som staten var part i. Lovændringen havde understøttet statens påstand i sagen, og Menneskerettighedsdomstolen måtte derfor tage stilling til, hvorvidt der forelå tvingende offentlige interesser, som kunne begrunde en sådan retstilling. Menneskerettighedsdomstolen anførte, at finansielle årsager ikke i sig selv kunne legitimere et indgreb, som styrkede staten i en aktuel sag. Ligeledes kunne ønsket om at styrke den angivne administrationsenheds fortolkning af reglerne heller ikke legitimere indgrebet. På trods af at domstolen mente at en fratagelse af fordelene for individer, der havde arbejdet i Schweiz og betalt lavere pensionsbidrag, var af offentlig interesse, var domstolen ikke overbevist om, at det var tilstrækkeligt til at indføre regler med tilbagevirkende kraft. Menneskerettighedsdomstolen konkluderede derfor, at der var sket en krænkelse af artikel 6 (*ret til retfærdig rettergang*). Den ene klager havde nedlagt påstand om, at reduktionen i hans pension som følge af den nye lov var i strid med artikel 1 i 1. tillægsprotokol (*beskyttelse af ejendom*), fordi andre, der allerede havde fået behandlet deres pensionsager før lovændringen, blev stillet bedre end de, hvis sag var under behandling på tidspunktet for lovændringen. Domstolen påpegede at ændringen havde til formål at undgå en uretfærdig fordel for folk, der arbejdede i Schweiz, men gik på pension i Italien. Hertil konkluderede Menneskerettighedsdomstolen, at staterne har en vid skønsmargin for fastlæggelse af pensionssystemerne, og at klager, som ikke mistede hele sin pension, ikke blev udsat for en individuel belastende byrde. Domstolen mente heller ikke, at ændringer af pensionsreglerne var i strid med forbuddet i art. 14 (*forbud mod diskriminering*) jf. art. 6, fordi det indimellem er nødvendigt at foretage ændringer i regler, der berører en stor gruppe mennesker. Domstolen henviste til staternes vide skønsmargin, samt at loven var rimelig og objektivt begrundet.